

Cím: Fal

Szerző: Schlemmer Laura

Intézmény, kar: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi és Művészeti
Kar

Szak, specializáció, évfolyam: Képi ábrázolás BA, Természetművészet specializáció, III.
évfolyam

Témavezető(k) neve, tudományos fokozata, beosztása: Dr. Habil Balázs Péter, egyetemi
docens, Dr. Mátrai Erik, egyetemi adjunktus, Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézet,
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger

Munkanapló

Természetművészet specializációs hallgatóként az egyetemi éveim alatt lehetőségem nyílt a természet-művészet-ember kapcsolatainak viszonyával foglalkozni az egyes féléves feladatok révén. Mivel a természetes anyagok művészeti felhasználása folyamatos kihívást jelentett számomra, a természeti népek kultúrájához fordultam inspirációként, hátha így a természethez és a művészethez fűződő kapcsolatuk vizsgálata által jobban megérthetem saját alkotói elakadásaimat, és így felülemelkedhetek azokon.

Izgalmasnak tartom összevetni, hogy a nyugati, technológiailag fejlett civilizációnk hogyan öröközte át az évszázadok során a pogány hitrendszereket, melyek bár eredeti szakrális „funkciójuktól” rég megfosztva, de halvány lenyomatként továbbra is részei életünknek, és észrevétlenül befolyásolják mindennapjainkat.

Pályamunkám alapanyagaként a hajra esett a választásom, hiszen időn és kultúrákon átívelő szimbolikával rendelkezik. Érdekelt milyen alkotásokat, objektumokat lehetne létrehozni egy ilyen különös anyagból; a szemem előtt már ott lebegtek a pogány fétisszobrok és az afrikai hajviseletek.

Az adott hajviselet megmutathatja, hogy ki melyik népcsoporthoz tartozik – azon belül is melyik társadalmi osztályhoz vagy kaszthoz. Számos népnél úgy tartják, hogy a hajunkban rejlik az „őserőnk”, az őseink tudása, és azon, mint antennákon keresztül tudunk kapcsolódni a transzcendens világokhoz. Szakrális jelentősége tehát kiemelkedő. Nem véletlenül számít hatalmas büntetésnek egyes helyeken, ha az embert akarata ellenére megfosztják hosszú hajától (pl. amerikai indiánok, samuráj kultúrák). Eszünkbe juthat a bibliai Sámson története is. A haj tehát azon kívül, hogy az önkifejezés eszköze lehet, szent feladatot is teljesíthet.

Ezek az információk elgondolkodtattak, hogy vajon a mi nyugati kultúránk hogyan öröközte át ezt a mélyen gyökerező szimbolikát? Mit jelent ma a haj számunkra?

Jóllehet a szakralitást már megfosztottuk a hajunktól, mégis fontos pszichológiai tényezőkkel bír a társadalomban betöltött szerepünket illetően – gondolhatunk itt egy állásinterjúra, párválasztásra, vagy bármilyen számunkra fontosabb eseményre.

Munkám során igyekeztem kortárs eszközökkel megragadni a nyugati ember gyökerét vesztettségét és az ebből fakadó, tudattalan, mély vágyódását a szakralitás iránt.

Pályamunkám a Fal címet kapta. Azáltal, hogy a földről építkező fal kikerül megszokott környezetéből – posztamensre kerül – átlényegül, és új értelmezések lehetőségének ad teret. Így számomra ez a munka beszél az érzelmi falainkról, a másik ember belső világához való hozzáférhetőségről, az előítéleteinkről, valamint a megismerés folyamatáról is. Hogy vajon hogyan tudjuk megélni belső igazságainkat, és hogyan tudunk alkalmazkodni a külvilág adta korlátokhoz? Tudunk-e a kettőt együtt felhasználva egy autentikus egyensúlyt, egy 3. valóságot teremteni? Hogyan éljük meg a transzcendenssel való kapcsolatunkat, és mennyire látjuk egymást ennek tükrében?

Az alapanyagok megválasztásakor is a nyugati civilizációnk sajátosságaira koncentráltam: a festett haj kultuszára, a természetest pótló szintetikus anyagok áradatára. Úgy éreztem míg egy természeti népről a föld illata jut eszembe, addig az urbánus világunkról a betoné és a forró aszfalté. Ezért a természetes színű hajak természetes anyagokkal való vegyítését lecseréltem a színes hajak és a beton kombinációjára.

Mindenképpen nagyobb hajtömegeket szerettem volna megjeleníteni az alkotáson, és a rögzítés problematikájára a legjobb megoldást az kínálta, ha a hajakat öntött anyaggal keverem. A következő kérdés, hogy milyen formát öntsek és mennyit?

A könnyű szállíthatóság fontos szempontnak számított a tervezéskor. Szerettem volna kicsit nagyobb léptékben alkotni a korábbi kísérleteimhez képest, ezért a modulokból építkezésre esett a választásom – téglák öntése tűnt a legpraktikusabb megoldásnak.

Innentől párhuzamosan dolgoztam több problémán: hogyan öntsem ki a téglákat, illetve mit építsek belőlük?

A kisméretű téglákat a keskenyebbik oldaláról öntöttem, és az előre elkészített, egyesével ragasztgatott hajrétegeket a még folyós állapotban lévő betonba merítettem. Hogy meggyorsítsam a kötést és kikönnyítsem a betont, gipsszel kevertem.

A kompozícióról többféle vázlat született. A haj organikus jellege miatt végül a geometrikus forma mellett döntöttem, hogy így teremtsék kontrasztot. Egy 1x1x1 m-es kockát terveztem, melyet mindenképp fel szerettem volna emelni szemmagasságig – egyrészt, hogy közelebb hozzam a nézőhöz, másrészt, hogy új értelmezést adhassak magának a fal lényegének.

Ezért posztamensként 2 salgópolcra vágattam egy bútorlapot, és erre került a munka. Fehérre festettem az alsó polcokat, hogy letisztázza a formát, és kiegyensúlyozza a teljes alkotás kontrasztját.

A munkafolyamat során dinamikusan változott az alkotás, ahogy a valós léptékek és karakterjegyek megmutatkoztak. A téglák közti átláthatóság kevésbé valósulhatott meg, mint az előzetes vízióimban, ezért a kocka egyik oldalának megnyitására lett szükség. A vázlat megmakettezésekor úgy éreztem, hogy a munka elveszti a dinamikáját, ha az összes fal egymagasságú. Először a téglánként, lépcsőzetesen emelkedő oldalfalakkal kísérleteztem – ez azonban túl triviális ötletnek tűnt. Végül a falanként emelkedő kompozíció mellett döntöttem; így egy statikus és mégis dinamikus látványt teremtve.

A hajak színének megválasztása újabb kihívást jelentett. Először a kék árnyalataival kísérleteztem, de a szögletes formával számomra túl hideg érzetet keltett.

Az interneten rendelhető, elég redukált színskálából végül a bordó haj mellett döntöttem, ám a munkafolyamat során látszott, hogy egyre inkább besötétedik az alkotás és újból kezdi elveszteni a belső dinamikáját.

Ezért a vörös világosabb árnyalataival frissítettem fel a kompozíciót; a hajakat tupírozva a színek optikailag keverednek egymással. A színek konkrét helyzete újabb átgondolást igényelt; ha csak véletlenszerűen helyeztem el a különböző téglákat, az eredmény egy őszi erdő látszatát keltette – hiányérzetet hagyva maga után. Ezért, hogy rendszert vigyek az alkotásba, a hajrétegeket és a téglákat külön-külön megtervezve válogattam össze, hova milyen szín kerüljön – így egy színátmenetet hozva létre.

A munkafolyamat során élményt jelentett látni és tapasztalni, hogy egy alkotás hogyan kezd el alakítani saját magát. Olyan rétegei jöttek létre, melyekre korábban nem számítottam, és ezek az új tapasztalatok mind hozzátettek a kezdeti, eredeti gondolataimhoz, valamint további kísérletezésre hívnak. Jövőbeni terveim közt szerepel, hogy kipróbáljam műgyantával hogyan működnek a színes póthajak, illetve több hangsúlyt szeretnék majd adni a haj fény-árnyék játékának lehetőségeinek.